

سخنرانی سید عباس عراقچی، وزیر محترم امور خارجه جمهوری اسلامی ایران در نشست وزرای امور خارجه بریکس تحت عنوان «بسترسازی برای تاب‌آوری، نوآوری، همکاری و پایداری»

۲۴ اردیبهشت ۱۴۰۵ (۱۴ می ۲۰۲۶) - دهلی‌نو، هند

بسم الله الرحمن الرحيم

جناب آقای رئیس، همکاران ارجمند

امروز ما در نقطه‌ای از تاریخ ایستاده‌ایم که جهان میان دو مسیر قرار دارد: تداوم ساختارهای فرسوده و بی‌اثر، یا عبور به سوی واقعیتی جدید که با عدالت و توازن تعریف می‌شود. امروز نوآوری تنها یک شعار نیست؛ بلکه یک ضرورت راهبردی به شمار می‌رود. ما در جستجوی راهی هستیم تا از بحران‌های گذرا به سوی ساختارهای ماندگار حرکت کنیم.

جهان امروز نیازمند گذار از «مدیریت بحران‌ها» به «مدیریت فرصت‌ها» است. برای آنکه بتوانیم در دنیای پرشتاب امروز جایگاه خود را حفظ کنیم، نباید تنها واکنش‌گر باشیم؛ بلکه باید بسترساز تغییرات مثبت باشیم. این مسیر، شامل چهار رکن اصلی است: نوآوری، تاب‌آوری، همکاری و پایداری.

خانم‌ها و آقایان:

در دنیای امروز، نوآوری فقط محدود به پیشرفت‌های فناوری نیست، بلکه باید در شیوه‌های حکمرانی و مدل‌های توسعه نیز جاری شود. ما در بریکس باید به دنبال پر کردن شکاف‌های دیجیتالی و فناوری باشیم؛ مسیریابی ما باید به گونه‌ای باشد که دسترسی به دانش و فناوری، از یک امتیاز انحصاری به ابزاری عمومی برای رشد همگانی تبدیل شود. ما نیازمند نوآوری در ساختارهای مالی و سیستم‌های تبادل دانش هستیم تا از انحصار قدرت‌های سنتی فراتر رویم.

نوآوری در بریکس نباید تنها در آزمایشگاه‌ها خلاصه شود، بلکه باید در سیاست‌گذاری‌ها نیز جاری گردد. باید بستری ایجاد کنیم که در آن تبادل فناوری، دانش و سرمایه‌های انسانی میان کشورهای عضو، بدون مانع انجام شود. هدف، ایجاد یک اکوسیستم مشترک نوآوری است؛ جایی که شرکت‌های نوپا و مراکز تحقیقاتی کشورهای عضو، به جای رقابت مخرب، در یک شبکه هم‌افزا برای حل چالش‌های جهانی، مانند امنیت غذایی و انرژی، با یکدیگر همکاری کنند.

همکاران گرامی؛

جهان امروز با شوک‌های پیاپی در حوزه‌های اقتصادی، زیست‌محیطی و امنیتی روبروست. سیستم‌های فعلی در برابر این شوک‌ها بسیار شکننده بوده‌اند.

جنگ‌ها یکی از این شوک‌ها هستند. جنگ‌های تجاوزکارانه آمریکا و رژیم صهیونیستی علیه جمهوری اسلامی ایران، لبنان، غزه و دیگر مناطق جهان، خسارات جبران‌ناپذیری بر زیرساخت‌های زیستی وارد کرده است.

از این رو، مسیر پایداری ما باید بر تقویت تاب‌آوری ملی و منطقه‌ای متمرکز باشد. کشورهای عضو بریکس باید زنجیره‌های تأمین خود را ایمن کنند، سیستم‌های پولی خود تنوع ببخشند و در برابر فشارهای یکجانبه، ساختارهای دفاعی اقتصادی مستحکمی بنا کنند تا در برابر بحران‌ها نه فرسوده، بلکه بازسازی شوند.

در دنیای پرریسک امروز، تاب‌آوری یک انتخاب نیست، بلکه یک ضرورت قطعی است. ما باید زیرساخت‌هایی بنا کنیم که در برابر شوک‌های اقتصادی و اختلالات زنجیره تأمین، آسیب‌پذیر نباشند. این، به معنای توسعه سیستم‌های مالی مستقل، ایجاد ذخایر استراتژیک مشترک و تقویت امنیت سایبری و دیجیتالی است.

هیأت‌های محترم؛

در عصری که یکجانبه‌گرایی و جداسازی رو به افزایش است، همکاری تنها راه نجات است. اما ما به دنبال همکاری‌های گذرا نیستیم؛ بلکه به دنبال همکاری‌های ساختاری و هم‌افزا هستیم. مسیر پیش‌روی بریکس باید بر پایه احترام به حاکمیت ملی و تفاوت‌های فرهنگی باشد. ما باید از همکاری‌های سنتی فراتر رفته و به سمت هم‌افزایی استراتژیک حرکت کنیم؛ جایی که توانمندی‌های هر کشور، مکمل نیازهای کشور دیگر باشد.

همکاری واقعی، فراتر از امضای توافق‌نامه‌های ساده است. باید بستری ایجاد کنیم که در آن همکاری‌های ما از سطح تجارت کالا به سطح ادغام زنجیره‌های ارزش و سرمایه‌گذاری‌های مشترک در زیرساخت‌های حیاتی ارتقا یابد. باید به دنبال ساختن پلی باشیم که میان ظرفیت‌های بی‌شمار کشورهای بریکس و نیازهای توسعه‌ای آنها ارتباطی پایدار و مبتنی بر احترام متقابل برقرار کند.

تمام تلاش‌های ما در نوآوری، تاب‌آوری و همکاری اگر بر خاکستر نابودی محیط زیست و نابرابری‌های شدید اجتماعی بنا شوند، بی‌معنا خواهند بود. پایداری نه تنها یک هدف زیست‌محیطی، بلکه یک ضرورت اقتصادی و سیاسی است. مسیریابی ما باید تضمین کند که رشد اقتصادی امروز، به قیمت تخریب منابع نسل‌های آینده تمام نشود. ما باید به دنبال توسعه‌ای باشیم که در آن عدالت اجتماعی و سلامت سیاره زمین، با پیشرفت مادی همگام باشد.

هیچ پیشرفتی، اگر هزینه‌اش تخریب محیط زیست یا بی‌عدالتی اجتماعی باشد، پیشرفت واقعی نیست. ما باید بستری فراهم کنیم که در آن «رشد اقتصادی» با «حفاظت زیست‌محیطی» گره بخورد. این یعنی سرمایه‌گذاری بر انرژی‌های پاک، مدیریت هوشمندانه منابع آب و حمایت از توسعه‌ای که عدالت اجتماعی را تضمین می‌کند. پایداری باید به عنوان یک معیار در تمام پروژه‌های توسعه‌ای بریکس لحاظ شود.

مسیریابی دشوار است و چالش‌ها عظیم‌اند؛ اما قدرت ما در همکاری است. بیایید این نشست را پایان گفتگوها ندانیم، بلکه آغاز یک عملیات راهبردی برای ساختن جهانی بدانیم که در آن، نوآوری، تاب‌آوری، همکاری و پایداری نه تنها آرمان‌های دوردست، بلکه واقعیت‌های ملموس زندگی روزمره مردم ما باشند.

از توجه شما سپاسگزارم.